

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3194/2020. (VI. 11.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése – dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 7. § (2) bekezdése és 9/A–9/G. §-ai alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 7/A. § (2) bekezdése és 10–23/A. §-ai alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 2019. április 15-én hatályba lépett módosításai alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó egyesület jogi képviselővel (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda, dr. Karsai Dániel András ügyvéd) eljárva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) 2019. április 15-én hatályba lépett módosításainak teljes egészében, de különösen az Ehtv. 7 § (2) bekezdése, 7/A. § (2) bekezdése, 9/A. §–23/A. §-a) ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, a VII. cikk (1) bekezdésébe foglalt lelkiismereti és vallásszabadság jogával, a VII. cikk (3) bekezdése szerinti állam és egyház elválasztásának elvével, a VIII. cikk (2) bekezdése szerinti egyesülési joggal, valamint a XV. cikk (2) bekezdésébe foglalt diszkriminációtilalommal, ezért azok megsemmisítését kérte.
- [3] Az indítványozó jelen eljárás megindításának indokaként előadta, hogy 1998. november 19. óta egyházként volt nyilvántartásba véve Magyarországon, egyházi működése ezen időponttól kezdve folyamatosan fennállt (és fennáll, noha más formában), mindaddig, amíg az Ehtv. eredetileg hatályos rendelkezései alapján egyházi státusát nem veszítette el. Egyházi státusának megőrzése érdekében újra regisztrálni lett volna magát köteles, mindaddig azonban (és azóta sem) a 2011-es jogalkotás előtti egyházkénti működésre nem volt jogosult. Az indítványozó előadta, hogy bár a 6/2013. (III. 1.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) megsemmisítette az Ehtv. egyházak regisztrációjára vonatkozó rendelkezéseit és kötelező erővel kimondta, hogy az indítványozó egyházi jogállása létezik, azt be kell jegyezni, a „visszaregisztrálásra” a beadványa benyújtásáig nem került sor. Ezt követően jogsérelme vonatkozásában az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordult (a továbbiakban: EJEB), amely 2014. szeptember 8-án végleges ítéletében elmarasztalta Magyarországot a *Magyar Keresztény Mennonita Egyház és mások kontra Magyarország* ügyben (ügyszáma: 26998/12), és egyben vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére kötelezte. Bár a megfizetendő kártérítés mértékéről a felek között megállapodás született, melyre sor került, azonban mind a mai napig nem nyerte vissza egyházi státuszát. Az indítványozó álláspontja szerint ezen a helyzeten nem változtat az sem, hogy az Abh1. megsemmisítette a regisztrációról szóló részeket és felhívta a jogalkotót azok pótlására. A módosított szabályozás – az indítványozó nézete szerint – továbbra is alaptörvény-ellenesen tesz különbséget vallási tevékenységet végző szervezetek között, továbbá meggátolja, hogy a korábban fennálló egyházi státuszát a maga teljességében nyerje vissza. Előadta továbbá, hogy 2013-ban

az indítványozó az Ehtv. akkor hatályos rendelkezései alapján belekezdett az elismertetési eljárásba, majd 2015-ben az illetékes miniszter tájékoztatta őket arról, hogy kérelmüket továbbította a parlament illetékes bizottságának, az eljárás azonban nem zárult le az indítványozó szempontjából eredményesen.

- [4] Az indítványozó az Alaptörvény VII. cikk (1) és (3) bekezdésében rögzített vallásszabadság, valamint az állam és az egyház elválasztása kötelezettségének értelmezésére vonatkozó részletes alkotmánybíróági, valamint az EJEB (az Emberi Jogok Európai Egyezménye IX. cikkére) vonatkozó esetjogának bemutatását követően kifejtette, hogy nézete szerint az Ehtv. 2019. április 15-én hatályba lépett 7/A. § (2) bekezdésébe foglalt vallási tevékenység definíciója – amely jelentősen eltér az Ehtv. korábbi 6. § (1) bekezdésben rögzített definíciótól – alaptörvény-ellenes, ugyanis bizonytalan fogalmakat tartalmaz, megfoghatatlan és ezért alkalmazhatatlan. Tartalmát tekintve az indítványozó szerint az Ehtv. 7/A. § (2) bekezdése a normavilágosság követelményét is sérti. Ezen túlmenően álláspontja szerint az állam és az egyház elválasztásának megvalósulását vonja kétségbe az, hogy a jogalkotó a vallási tevékenység mibenlétének általa általánosnak tartott ismérvszámát állítja fel. Nézete szerint ellentétes a vallásszabadsággal, hogy az Ehtv. az itt leírt definíciót követeli meg minimum feltételként a vallási tevékenységet végző szervezetek intézményesüléséhez.
- [5] Az indítványozó kifogásolta az Ehtv. 9/A. §–9/G. §-aiban foglalt, az egyházi státusz elnyerésének, illetve megszűnésének szabályait. Az arra vonatkozó szabályozás bemutatását követően előadta, hogy alapjogi igénye nem az egyház elnevezésének használata, mivel erre az Ehtv. minden vallási jogi személynek lehetőséget teremt, hanem működési lehetőségeiben szeretne minden releváns pontban azonos elbírálás alá esni a többi egyházzal.
- [6] Az alkotmányjogi panasz tartalma alapján az indítványozó a vallási egyesületek Ehtv. szerinti kategóriáját eleve alaptörvény-ellenesnek tartja, és a bevett egyházi státust és az azzal járó jogosultságokat kívánja elérni. Erre tekintettel az Alaptörvény VII. cikk (1) és (3) bekezdéseibe ütközőnek tartja, hogy a bevett egyházi státusról az Országgyűlés dönt, politikai megfontolás alapján. Szintén a vallásszabadságba ütközőnek tartja, hogy csak hosszú idő után, vallástól független tényezők (pl. nemzetközi jelenlét) alapján lehet „feljebb jutni” az egyházi státusban. Álláspontja szerint a magasabb egyházi státus elérésének időhöz kötése – az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző módon – közvetett diszkriminációt valósít meg, mivel kizárja az új egyházak megjelenésének a lehetőségét.
- [7] Az indítványozó az egyesülési jog [Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdés] sérelmét látta abban, hogy az indítványozónak egyesületi formában kell működnie, holott „ennél fokozottabb és specializáltabb” szabályozás lenne rá vonatkozóan szükséges.
- [8] A Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára *amicus curiae* véleményt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben foglalt érveket az Alkotmánybíróság döntése meghozatala során szintén tekintetbe vette.

II.

- [9] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„VII. cikk (1) Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa, vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.

[...]

(3) Az állam és a vallási közösségek különváltan működnek. A vallási közösségek önállóak.”

„VIII. cikk (2) Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

[10] 2. Az Ehtv. indítvánnyal kifogásolt rendelkezései:

„7. § (2) Jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség

- a) a vallási egyesület,
- b) a nyilvántartásba vett egyház,
- c) a bejegyzett egyház és
- d) a bevett egyház.”

„7/A. (2) A vallási közösség olyan világnézethez kapcsolódó tevékenységet folytat, amely természetfelettre irányul, rendszerbe foglalt hitelvekkel rendelkezik, tanai a valóság egészére vonatkoznak, valamint sajátos magatartáskövetelményekkel az emberi személyiség egészét átfogja (a továbbiakban: vallási tevékenység).”

„9/A. § (1) Az azonos hitelveket valló természetes személyek vallásuk gyakorlása céljából, vallási tevékenység végzésére vallási egyesületet hozhatnak létre.

(2) A vallási egyesületre az egyesületre vonatkozó szabályokat az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

9/B. § A vallási egyesület alapszabálya az egyesületre vonatkozó szabályoktól eltérően határozhatja meg

- a) a tagsági jogviszony keletkezésének és a tagsági jogok gyakorlásának módját, valamint
- b) azoknak a vallási egyesülettel jogviszonyban álló személyeknek a körét, feladatát és hatáskörét, akik az egyesület

ba) működésére vonatkozó belső döntés meghozatalára és ellenőrzésére, illetve

bb) ügyintézésére és képviselésére jogosultak.

9/C. § (1) A vallási egyesülettel az állam határozott időre – legfeljebb öt évre – szóló megállapodást köthet egyes közcélú tevékenységek ellátására, illetve a hitéleti tevékenység támogatására. A megállapodás – esetenként legfeljebb az eredeti időtartamnak megfelelő mértékben – meghosszabbítható.

(2) A vallási egyesület jogosult a magánszemélyek által befizetett személyi jövedelemadó külön törvény szerint felajánlott és meghatározott részére.

9/D. § (1) A vallási egyesületet – kérelmére – nyilvántartásba vett egyházként kell nyilvántartásba venni, ha

a) részére a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtását megelőző 3 év átlagában legalább ezer magánszemély ajánlotta fel befizetett személyi jövedelemadójának külön törvény szerint meghatározott részét, és

b) legalább

ba) 5 éve vallási egyesületként működik, vagy

bb) 100 éves szervezett formában történő önálló nemzetközi működéssel rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően a vallási egyesületet – kérelmére – nyilvántartásba vett egyházként akkor is nyilvántartásba kell venni, ha

a) legalább ezer, Magyarországon lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező nyilvántartott tagja van,

b) legalább 5 éve vallási egyesületként működik, és

c) nyilatkozik arról, hogy hitéleti tevékenysége vagy közcélú tevékenysége érdekében az államháztartás alrendszereiből, európai uniós forrásokból vagy nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott programokból, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül, egyedi döntés alapján támogatást a kérelem benyújtását követően nem vesz igénybe.

(3) Az (1) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti nemzetközi működést

a) Magyarország kivételével legalább két országban egyházi státusszal rendelkező és – a kérelmező vallási egyesülettel, illetve nyilvántartásba vett egyházzal – azonos hitelveket valló egyházak által kiállított igazolás,

b) Magyarország kivételével legalább két országban működő és azonos hitelveket valló egyházak, tagedyházak szövetsége által a szövetségi tagságról kiállított igazolás, vagy

c) Magyarország kivételével legalább két országban működő részegyházakat összefogó világegyház által kiállított részegyházi tagságról szóló igazolás alapján kell megállapítani.

(4) A nyilvántartásba vett egyház jogosult a magánszemélyek által befizetett személyi jövedelemadó külön törvény szerint felajánlott és meghatározott részére.

(5) A nyilvántartásba vett egyházzal az állam határozott időre – legfeljebb tíz évre – szóló megállapodást köthet közcélú tevékenység ellátására, illetve a hitéleti tevékenység támogatására. A megállapodás – esetenként legfeljebb az eredeti időtartamnak megfelelő mértékben – meghosszabbítható. A megállapodás alapján a nyilván-

tartásba vett egyház külön törvény szerinti adó-, illetve azzal egy tekintet alá eső más kedvezményben részesülhet.

(6) A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1990. évi IV. törvény) alapján egyházként, illetve az e törvény alapján alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületként, valamint vallási tevékenységet végző szervezetként történt folyamatos működés a vallási egyesületként történő működés időtartamába akkor számít be, ha a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításáról szóló 2018. évi CXXXII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) hatálybalépését megelőző napon a vallási közösség a vallási tevékenységet végző szervezetek nyilvántartásában szerepelt, vagy a Módtv. hatálybalépéséig egyházként történő elismerési eljárást kezdeményezett, és az eljárás jogerősen még nem fejeződött be.

[...]

9/E. § (1) A vallási egyesületet – kérelmére – bejegyzett egyházként kell nyilvántartásba venni, ha

a) részére a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtását megelőző 5 év átlagában legalább négyezer magánszemély ajánlotta fel befizetett személyi jövedelemadójának külön törvény szerint meghatározott részét, és

b) legalább

ba) 20 éve vallási egyesületként működik, vagy

bb) 100 éves szervezett formában történő önálló nemzetközi működéssel rendelkezik.

(2) A nyilvántartásba vett egyházat – kérelmére – bejegyzett egyházként kell nyilvántartásba venni, ha

a) részére a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtását megelőző 5 év átlagában négyezer magánszemély ajánlotta fel befizetett személyi jövedelemadójának külön törvény szerint meghatározott részét, és

b) legalább

ba) 15 éve nyilvántartásba vett egyházként működik, vagy

bb) 100 éves szervezett formában történő önálló nemzetközi működéssel rendelkezik.

(3) Az (1) bekezdéstől eltérően a vallási egyesületet – kérelmére – bejegyzett egyházként akkor is nyilvántartásba kell venni, ha

a) legalább tízezer, Magyarországon lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező nyilvántartott tagja van,

b) legalább 20 éve vallási egyesületként működik, és

c) nyilatkozik arról, hogy hitéleti tevékenysége vagy közcélú tevékenysége érdekében az államháztartás alrendszereiből, európai uniós forrásokból vagy nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott programokból, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül, egyedi döntés alapján támogatást a kérelem benyújtását követően nem vesz igénybe.

(4) A (2) bekezdéstől eltérően a nyilvántartásba vett egyházat – kérelmére – bejegyzett egyházként akkor is nyilvántartásba kell venni, ha

a) legalább tízezer, Magyarországon lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező nyilvántartott tagja van,

b) legalább 15 éve nyilvántartásba vett egyházként működik, és

c) nyilatkozik arról, hogy hitéleti tevékenysége vagy közcélú tevékenysége érdekében az államháztartás alrendszereiből, európai uniós forrásokból vagy nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott programokból, pályázati úton vagy pályázati rendszeren kívül, egyedi döntés alapján támogatást a kérelem benyújtását követően nem vesz igénybe.

(5) Az (1) bekezdés b) pont bb) alpontja és a (2) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti nemzetközi működést

a) Magyarország kivételével legalább két országban egyházi státusszal rendelkező és – a kérelmező vallási egyesülettel, illetve nyilvántartásba vett egyházzal – azonos hitelveket valló egyházak által kiállított igazolás,

b) Magyarország kivételével legalább két országban működő és azonos hitelveket valló egyházak, tagegyházak szövetsége által a szövetségi tagságról kiállított igazolás, vagy

c) Magyarország kivételével legalább két országban működő részegyházakat összefogó világegyház által kiállított részegyházi tagságról szóló igazolás alapján kell megállapítani.

(6) Az 1990. évi IV. törvény alapján egyházként, illetve az e törvény alapján alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületként, valamint vallási tevékenységet végző szervezetként történt folyamatos működés a vallási egyesületként, illetve nyilvántartásba vett egyházként történő működés időtartamába akkor számít be, ha a Módtv. hatálybalépését megelőző napon a vallási közösség a vallási tevékenységet végző szervezetek nyilvántartásában szerepelt, vagy a Módtv. hatálybalépéséig egyházként történő elismerési eljárást kezdeményezett, és az eljárás jogerősen még nem fejeződött be.

9/F. § (1) A bejegyzett egyházzal az állam határozott időre – legfeljebb 15 évre – megállapodást köthet közcélú tevékenység ellátására, illetve a hitéleti tevékenység támogatására. A megállapodás – esetenként legfeljebb az eredeti időtartamnak megfelelő mértékben – meghosszabbítható. A megállapodás alapján a bejegyzett egyház külön törvény szerinti adó-, illetve azzal egy tekintet alá eső más kedvezményben részesülhet.

(2) A bejegyzett egyház jogosult a magánszemélyek befizetett személyi jövedelemadójának külön törvény szerint felajánlott és meghatározott részére és annak állami kiegészítésére, illetve az ennek helyébe lépő juttatásra. 9/G. § (1) A bevett egyház az olyan bejegyzett egyház, amellyel az állam a közösségi célok érdekében történő együttműködésről átfogó megállapodást kötött. Az átfogó megállapodás megkötése, illetve annak módosítása során az állam nevében az egyházakkal való kapcsolattartás koordinációjáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) jár el.

(2) Átfogó megállapodás megkötése iránti kérelmet a bejegyzett egyház, vagy az ilyen megállapodással nem rendelkező bevett egyház terjeszthet elő a miniszterhez. Amennyiben a Módtv. hatálybalépésekor már bevett egyházzal az átfogó megállapodás létrejön, azt nem kötelező a (3) bekezdésben foglaltak szerint törvényben kihirdetni. Amennyiben az átfogó megállapodás nem jön létre, az a bevett egyház jogállását nem érinti.

(3) Az (1) bekezdés szerinti átfogó megállapodást, illetve annak módosítását törvényben kell kihirdetni. A kihirdetést és a melléklet kiegészítését kezdeményező törvényjavaslatot a Kormány a megállapodás hatálybalépését követő 30 napon belül az Országgyűléshez benyújtja. A bejegyzett egyház az átfogó megállapodás törvényben történő kihirdetésének és a melléklet kiegészítésének a napjától minősül bevett egyháznak. Az átfogó megállapodásból eredő jogok és kötelezettségek azonban az átfogó megállapodás hatálybalépésének időpontjától megilletik, illetve terhelik a bejegyzett egyházat.

(4) A bevett egyház – a közösségi célok érdekében történő együttműködésre tekintettel – adó-, illetve azzal egy tekintet alá eső más kedvezményben, valamint költségvetési támogatásban részesül. E támogatásokkal kapcsolatos részletes szabályokat törvény állapítja meg.

(5) A bevett egyház jogosult a magánszemélyek befizetett személyi jövedelemadójának külön törvény szerint felajánlott és meghatározott részére és annak állami kiegészítésére, illetve az ennek helyébe lépő juttatásra.

(6) A bevett egyházakat az e törvényben meghatározott jogok és kötelezettségek azonos módon illetik, illetve terhelik.

(7) A bevett egyházakat a melléklet tartalmazza.”

III.

- [11] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapozta, amely szerint az Abtv. 26. § (1) bekezdésétől eltérően az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [12] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi, hogy az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjesszen a testület elé.
- [13] Az Abtv. 30. §-a szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a jogszabály hatálybalépésétől számított 180 napon belül kell benyújtani. Az Ehtv. kifogásolt rendelkezései 2019. április 15-én léptek hatályba, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. október 11-én, a törvényes határidőn belül küldte meg az indítványozó az Alkotmánybíróságra.
- [14] 2. Ezt követően az alkotmányjogi panasz tartalmi vizsgálata során a testület az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti érintettséget és a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételek meglétét vizsgálta. A vizsgálat lefolytatása kapcsán az Alkotmánybíróság indokoltnak tartotta felidézni a következő – az ebben a körben hozott – irányadó megállapításait. „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja [...] az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvoslása. [...] A panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen,

aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek» {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]–[62], [66], hasonlóan 3367/2012. (XII. 15.) AB végzés; Indokolás [13], [15]. Tehát »[a] kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az utólagos normakontroll korábbi, bárki által kezdeményezhető változattól. [Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (rég. Abtv.) 20. § (2) bekezdés]» {3105/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. A kivételes alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint »[a]z érintettségnek [...] személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie« {lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}, hasonlóan 3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]. Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette, azaz jogséreleme nem következett be, illetve nem aktuális {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ha a jogszabály végrehajtásához konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetlen vizsgálata is. »Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia« {először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31], legutóbb megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]}." {33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [33]–[35]}.

- [15] 3. A fentiekre figyelemmel vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy az egyes indítványi elemek érdemben elbíráltatók-e.
- [16] 3.1. Az Ehtv. 7. § (2) bekezdését és 9/A–9/G. §-ait támadó indítványi elemek határozott kérelmet tartalmaznak a vitatott jogszabályhelyek megsemmisítésére, és az indítványozó megjelölte, hogy álláspontja szerint e rendelkezések az Alaptörvény mely rendelkezéseit és milyen okból sértik. Az indítványi elemek alapvető jelentőségű alkotmányossági kérdéseket vetnek fel, amelyek esetében a jogszabály hatályosulása közvetlenül érintette az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen indítványi elemek érdemi elbírálásának nincs akadálya.
- [17] 3.2. Az indítványozó az Ehtv. 2019. április 15-én hatályba lépett módosításait általánosságban tartotta alaptörvény-ellenesnek, amiatt, hogy az Ehtv. 7. § (2) bekezdése a vallási közösségek különböző kategóriáit ismeri el. Az indítvány nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan, hogy ezen túlmenően a módosított rendelkezések mennyiben sértik az Alaptörvény valamely rendelkezését. Az indítvány csak a különböző kategóriákkal [Ehtv. 7. § (2) bekezdés, valamint 9/A–9/G. §] és a vallási tevékenység definíciójával [Ehtv. 7/A. § (2) bekezdés] tartalmaz alkotmányjogi okfejtést.
- [18] Az Ehtv. többi módosított rendelkezésének, valamint a 10–23/A. §-ainak megsemmisítésére irányuló indítvány nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében rögzített azon követelményt, hogy az indítvány indokolást tartalmazzon arra vonatkozóan, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés miért sérti az Alaptörvény valamely rendelkezését. Ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az Ehtv. 2019. április 15-én hatályba lépett módosításai, valamint az Ehtv. 10–23/A. §-ai alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasította.
- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság vizsgálta azt is, hogy az Ehtv. 7/A. § (2) bekezdésének megsemmisítésére irányuló indítvány érdemben elbíráltató-e. Ez a rendelkezés a vallási tevékenység fogalmát határozza meg: „A vallási közösség olyan világnézethez kapcsolódó tevékenységet folytat, amely természetfelettire irányul, rendszerbe foglalt hitelvekkel rendelkezik, tanai a valóság egészére vonatkoznak, valamint sajátos magatartáskövetelményekkel az emberi személyiség egészét átfogja”.
- [20] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásának feltétele, hogy a jogszabályi rendelkezés alkalmazása vagy hatályosulása folytán következzen be az indítványozó jogséreleme. Önmagában abból, hogy az Ehtv. rögzíti, hogy mit tekint vallási tevékenységnek, nem következik be jogsérelem. Ez a rendelkezés nem zárja el az indítványozót attól, hogy bármilyen világnézeti meggyőződést valljon vagy tanítson, nem érinti az indítványozó jogát, kötelezettségét vagy egyébként jogállását.

- [21] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ehtv. 7/A. § (2) bekezdését támadó indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti feltételeknek, ezért az Ehtv. e rendelkezésének megsemmisítésére irányuló indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

IV.

- [22] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [23] 1. Kihirdetése óta több alkalommal változott az Alaptörvény VII. cikkének egyházak jogállására vonatkozó rendelkezése. Az Alaptörvény eredeti szövegezése azt rögzítette, hogy „az állam és az egyházak különváltan működnek. Az egyházak önállóak. Az állam a közösségi célok érdekében együttműködik az egyházakkal”. Az Alaptörvény minden további kérdést sarkalatos törvény szabályozására bízta.
- [24] Az Alaptörvény negyedik módosítása nyomán 2013. április 1-jei hatállyal az Alaptörvény VII. cikke úgy változott, hogy kifejezetten az Országgyűlés hatáskörébe utalta, hogy sarkalatos törvényben egyházként ismerjen el vallási tevékenységet folytató szervezeteket, és ez az elismerés a közösségi célok elérése érdekében folytatott együttműködés alapja is. Az alaptörvény-módosítás rögzítette azt is, hogy „vallási tevékenységet végző szervezetek egyházként való elismerésének feltételeként sarkalatos törvény huzamosabb idejű működést, társadalmi támogatottságot és a közösségi célok érdekében történő együttműködésre való alkalmasságot írhat elő”.
- [25] Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek hatályos szövege az Alaptörvény ötödik módosításának eredménye. 2013. október 1-jével úgy változott az Alaptörvény VII. cikk (4) bekezdése, hogy „[a]z állam és a vallási közösségek a közösségi célok elérése érdekében együttműködhetnek. Az együttműködésről a vallási közösség kérelme alapján az Országgyűlés dönt. Az együttműködésben részt vevő vallási közösségek bevett egyházként működnek. A bevett egyházaknak a közösségi célok elérését szolgáló feladatokban való részvételükre tekintettel az állam sajátos jogosultságokat biztosít.”
- [26] 2. Az indítvány központi kérdése az, hogy a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösségek kategorizálása és a különböző csoportok eltérő megítélése megfelel-e az Alaptörvény rendelkezéseinek.
- [27] Ezzel összefüggésben az Abh. rámutatott: „a semleges állam nem követheti a különböző vallások egyház-felfogásait. Tekintettel lehet viszont mindarra, amiben a vallási közösségek és az egyházak általában, történelmüket és társadalmi szerepüket illetően különböznek az Alaptörvény alapján létrehozható (VIII. cikk) társadalmi szervezetektől, egyesületektől, érdekképviselőtektől” (Indokolás [134]).
- [28] Az Alkotmánybíróság leszögezte, hogy „[a]z állam tartalmi kérdésekben a vallások és vallási közösségek önértelmezésére hagyatkozik, ugyanakkor – a vallásszabadsághoz, s ezen belül az együttes vallásgyakorlás jogához igazodóan – tárgyilagos és ésszerű feltételeket határozhat meg a sajátos jogi formában, »egyházként« történő elismerés tekintetében. Ilyenek lehetnek különösen az egyházi elismerés kezdeményezésével kapcsolatos minimális létszám előírások, továbbá a vallási közösség működésének időtartamára vonatkozó kikötések” (Indokolás [143]). Az Abh.-ból egyértelműen következik, hogy különböző egyházi kategóriák objektív alapon történő létrehozása nem eleve ellentétes az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésével. Mindemellett „az egyházi jogállás megszerzésére, az egyházi elismerésre vonatkozó állami döntés tehát nem lehet önkényes, a döntés alapjául szolgáló eljárásnak meg kell felelnie a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő követelményeknek: az ügyet részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül kell intézni, a döntést megfelelően indokolni [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]; a döntéssel szemben pedig jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani [XXVIII. cikk (7) bekezdés]. Az eljárás tisztességes volta az egyházi jogállásról való döntéssel kapcsolatban azért is különösen fontos, hogy ne merülhessen fel kétség a tekintetben, hogy az állam a világnézeti semlegesség elvének megfelelően, az érintett vallási közösség hátrányos megkülönböztetése nélkül járt el [XV. cikk (2) bekezdés]” (Indokolás [147]).
- [29] Az Ehtv. rendszerében a bevett egyház a vallási közösségek egyetlen kategóriája, amelyről nem bíróság, hanem az Országgyűlés dönt. A vallási egyesület, a nyilvántartásba vett egyház és a bejegyzett egyház státusáról bíróság határoz, az Ehtv.-ben rögzített feltételrendszer alapján.
- [30] Az Ehtv. 9/G. § (1) bekezdésének nyelvtani értelmezése alapján az is egyértelmű, hogy a bevett egyház a bejegyzett egyház egyik „altípusa”; az a bejegyzett egyház minősül bevett egyháznak, amellyel az állam a közösségi célok érdekében megállapodást kötött. Megállapítható, hogy a bevett és más bejegyzett egyházak között

a vallási tevékenység folytatásában nincs különbség, csak a közösségi célok érdekében történő együttműködésben.

- [31] Az indítványozó kifogásolta, hogy a bevett egyházi státusról politikai döntés születik. Az Alaptörvény VII. cikk (4) bekezdése kifejezetten rögzíti egyfelől az állam és a vallási közösségek közötti együttműködés lehetőségét, másfelől pedig azt, hogy az együttműködésről az Országgyűlés dönt. Az Országgyűlés nem kényszeríthető az együttműködési megállapodás megkötésére. E rendelkezés alapján a parlamenti többség szabadon mérlegelheti, hogy mely vallási közösségekkel köt együttműködési megállapodást, azokban mely közösségi célok eléréséről állapodnak meg, és hogy az együttműködést milyen tartalommal töltik ki. Sem a vallásszabadság, sem más alapjog tartalmának értelmezése nem vezethet az Alaptörvény szövegszerű rendelkezésének felülírásához; egyes alapjogok értelmezése fogalmilag sem eredményezheti az Alaptörvény más rendelkezéseinek alaptörvény-ellenességét.
- [32] A 36/2017. (XII. 29.) AB határozat következtetése, hogy „az Alaptörvény XXIV. cikkében rögzített, hatósági ügyek tisztességes intézésére vonatkozó jogot a bevett egyházzá minősítési eljárásban annak ellenére alkalmazni kell, hogy a döntést nem hatóság, hanem az Országgyűlés hozza meg. A határozat rámutatott: az alapjogvédelmi kötelezettséget a szabályozásnak az Országgyűlés eljárása vonatkozásában kell érvényesítenie” (Indokolás [58]).
- [33] Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesülése során azonban nem hagyhatóak figyelmen kívül a jogalkalmazói (hatósági vagy bírói) és a parlamenti döntés közti különbségek. A jogalkalmazói döntés jogilag kötött: a döntés tartalmát a jogalkalmazó az alapján hozza meg, hogy a vonatkozó jogi normákból mi következik. A parlamenti döntés formájára, alakiságára, időbeliségére vonatkoznak jogi normák, tartalma azonban politikai mérlegelés eredménye. A határozat a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogból kiindulva a parlamenti döntés határidejére vonatkozóan tett rendelkező részi megállapítást. A jelen ügyben vizsgált helyzet eltérő. Az indítványozók álláspontja az, hogy a parlamenti (politikai) döntés *ab ovo* nem felel meg a tisztességesség követelményének, azaz a parlamenti döntés eredményére vonatkozóan kívántak következtetni az Alaptörvény XXIV. cikkéből. Ilyen következtetésére azonban nem lehet eljutni az Alaptörvény XXIV. és VII. cikkeinek együttes értelmezéséből.
- [34] A vallásszabadság jogából okszerűen következik a vallás szabad gyakorlása, a vallási meggyőződés szabad hirdetése, illetve más, lelkiismereti meggyőződésre visszavezethető magatartás tanúsítása. Az azonban nem következik a vallásszabadság egyéni alapjogából, hogy bármely magánszemélynek vagy közösségnek Alaptörvényre visszavezethető joga lenne arra, hogy vele az állam együttműködjön közösségi célok elérése érdekében. Ahogy azt az Abh. kifejtette: „A közösségi célok meghatározásában – az Alaptörvény keretei között – az államnak viszonylag szabad mozgástere van; általában véve nem köteles valamely egyház, vallási közösség által kitűzött célok megvalósításában közreműködni, ha a tevékenységgel összefüggésben egyébként nem vállal állami feladatot” (Indokolás [151]).
- [35] Mindezekből az Alkotmánybíróság arra következtetett, hogy nem sérti az Alaptörvény VII. cikk (1) és (3) bekezdését, hogy az Ehtv. 7. § (2) bekezdése a vallási közösségek különböző kategóriáit ismeri, sem azt, hogy a bevett egyházi státusról és az együttműködésről az Országgyűlés határoz.
- [36] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével ellentétes megkülönböztetést valósít-e meg az, hogy az Ehtv. 9/D–9/G. §-ai a nyilvántartásba vétel, illetve a bejegyzés feltételévé teszik, hogy a vallási közösség bizonyos ideje működjön.
- [37] A vallásszabadsággal, illetve a vallási közösségek diszkriminációjával kapcsolatban az Alkotmánybíróság álláspontja az, hogy a vallásszabadság egyenlő, a vallási közösségek jogosultságai különbözőek. A vallásszabadság egyenlősége evidencia: „a különböző vallási közösségek tagjai között [...] nem tehető különbség: minden vallási közösség valamennyi tagját megilleti a vallásszabadság joga” {17/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}. Ugyanez a határozat viszont azt is rögzítette, hogy „nem alkotmányos elvárás, hogy minden vallási közösség ténylegesen azonos jogosultságokkal rendelkezzen, sem az, hogy minden bevett egyházzal ténylegesen ugyanolyan mértékben működjön együtt az állam” (Indokolás [28]).
- [38] Ebből okszerűen következik, hogy a vallási közösségek világnézeti meggyőződése is egyenlő értékű, függetlenül a vallási közösség jogi megítélésétől, tagjainak számától vagy közösségi tevékenységekben való részvételéről. Az állam a vallásszabadság gyakorolhatósága tekintetében nem alkalmazhat eltérő mércét az egyes közösségek számára. Az állam a különböző vallási meggyőzések között azok természetfelettire irányuló tartalma alapján nem tehet különbséget, ugyanakkor az olyan jogintézmények tekintetében, ahol az állam és egy vallási

közösség között együttműködés jön létre, a vallási közösség világi joghoz és az alkotmányos értékrendhez való viszonyulását figyelembe veszi.

- [39] Az Alkotmánybíróság leszögezi: minél közelebbi egy jogosultság az egyénhez, annál kevésbé fogadható el a különbségtétel. A vallásszabadság egyéni alapjoga tekintetében alkotmányosan csak akkor tehető különbség, ha ezt erős alkotmányos érdek indokolja, és a különbségtétel ennek a célnak az elérése érdekében tett legenyhébb eszköz. Ha viszont a szóban forgó különbségtétel az egyéntől távoli, akkor a különbségek figyelembe vétele más esetekben is igazolható. A vallási közösségek közötti, az egyéneket csak közvetetten érintő különbségtétel akkor alkotmányos, ha az tárgyilagos mérlegelésen alapul és észszerű. Ez összhangban van a 27/2014. (VII. 23.) AB határozat azon következtetésével, miszerint az államnak a vallási közösségek támogatása terén széles mérlegelési joga van, követelmény ugyanakkor, hogy a „vallási közösség ne kerüljön sem más vallási közösségekhez, sem pedig velük összehasonlítható helyzetben lévő más szervezetekhez képest indokolatlanul hátrányos helyzetbe” (Indokolás [48]). Másképp megfogalmazva: az egyéni vallásszabadságtól távoli különbségtétel akkor sérti az Alaptörvényt, ha az nyilvánvalóan önkényes.
- [40] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése azt a követelményt írja elő, hogy a szabályozás alkotmányosan elfogadható indok nélkül ne különböztessen meg azonos szabályozási körbe (homogén csoportba) tartozó jogalanyokat [lásd például: 10/2015. (V. 4.) AB határozat, Indokolás [19]]. Az Alkotmánybíróság számos határozatában kifejtette azt is, hogy addig, amíg az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra vonatkozóan a vizsgálati módszer (mérce) az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szükségesség és arányosság tesztje, addig az alapjogokon kívüli egyéb jogokra vonatkozó diszkrimináció esetében akkor állapít meg alaptörvény-ellenes megkülönböztetést, ha annak nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka, vagyis önkényes {erre vonatkozóan lásd: 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [31]–[32], összefoglalóan továbbá: 10/2015. (V. 4.) AB határozat, Indokolás [20]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [43]}.
- [41] A bevett egyház és a többi vallási közösség megkülönböztetése közvetlenül az Alaptörvényen alapul. Egyebekben a többi vallási közösség kategorizálására nincs alaptörvényi utalás, arról az Ehtv. rendelkezik. Az Ehtv. döntően két szempontot vesz figyelembe: azt, hogy az adott közösség mióta létezik és hogy hány tagja van. Ezek a szempontok az egyéni vallásszabadság szempontjából mellékesek (egy kevesek által gyakorolt, újonnan létrejött vallás gyakorlása azonos alkotmányos védelmet élvez, mint egy évezredek óta gyakorolt vallásé), de az nem állítható, hogy ezek a szempontok önkényesek lennének annak megállapítására, hogy a vallási közösség mennyire meghonosodott, milyen szerepet tölt be a társadalomban. A társadalomban betöltött szerep pedig észszerű indoka lehet a csoportképzésnek.
- [42] Ezen túlmenően megállapítható, hogy a regisztráció feltételei általánosak, azokat jogszabály rögzíti, a döntés pedig a bíróság feladata. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság úgy ítéli meg, hogy a különböző egyház kategóriák létrehozása, és az egyes kategóriákhoz eltérő joghatások kapcsolása nem sérti az Alaptörvény hátrányos megkülönböztetést tiltó rendelkezését.
- [43] 4. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy az eltérő csoportok kialakítása sérti az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdését. Az Alkotmánybíróság azonban nem látott okozati összefüggést az Ehtv. támadott rendelkezései és az egyesülési jog között; az Ehtv. egyetlen rendelkezéséből sem következik, hogy valaki ne hozhatna létre szervezetet, vagy ahhoz ne csatlakozhatna.
- [44] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az Ehtv. 7. § (2) bekezdését, valamint 9/A–9/G. §-ait támadó indítványt elutasította.

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [45] A rendelkező résszel egyetértek, és az indokolás legnagyobb részét is támogatom, de egy kiegészítéssel szeretnék élni az indokolás vonatkozásában.
- [46] A korábbi alkotmánybíróági határozatok – még a '90-es évek elejétől kezdődően – a vallásszabadság gyakorlását differenciálás nélkül minden vallási közösség számára korlátozás nélkül deklarálták. A főként nyugat-európai nagyvárosokban az utóbbi évtizedekben felbukkanó tartós ellentétek az egyes radikális iszlám felekezetek és az európai kultúra értékei és szabályai között ezt a differenciálatlan megközelítést azonban napjainkra megkérdőjelezték, és a nyugati kultúra önfeladása lenne, ha ez ellen az államhatalom nem léphetne fel. Ehhez azonban Alkotmánybíróságtól olyan alkotmányértelmező formulák kellene, melyek a vallásszabadság deklarálása mellett is lehetővé teszik ezt az államhatalmi fellépést
- [47] A jelenlegi határozat indokolása, eltérve a korábbi, e téren releváns határozatok indokolásától, egy megkülönböztetést igyekezett létrehozni a vallási közösségek között, hogy megalapozza az esetleges államhatalmi fellépést és tiltást, illetve korlátozást egyes vallási közösségek vonatkozásában. Ez egyrészt megtiltja, hogy a vallási közösségek vallási hittartalmának természetfeletti iránya vonatkozásban korlátozás alá kerüljön bármelyik vallási közösség is, de másrészt lehetővé teszi, hogy az evilági tevékenység vonatkozásában az ország jogával és alkotmányos értékrendjével szembenálló vallásos tevékenységek tiltás és korlátozás alá kerüljenek, és deklarálja, hogy ebben az esetben már megszűnik az adott vallási közösség védelme. A vonatkozó indokolási rész így szól: „Az állam a különböző vallási meggyőződések között azok természetfeletti irányuló tartalma alapján nem tehet különbséget, ugyanakkor az olyan jogintézmények tekintetében, ahol az állam és egy vallási közösség között együttműködés jön létre, a vallási közösség világi joghoz és az alkotmányos értékrendhez való viszonyulását figyelembe veszi.” (Indokolás [38])
- [48] Ezt a megfogalmazást én a testületi vitában egyrészt dodonainak tartottam, mely az érvelés értelmét inkább elrejtí, mintsem nyilvánvalóvá téve megadná ezt az értelmet, másrészt még e dodonai korlátozási lehetőséget is csak szűkítve adja meg azzal, hogy csak „egyes jogintézmények tekintetében” irányozná azt elő. Így az általam támogatott megfogalmazás egyértelműen kívánta megadni az alkotmányos értékeket sértő vallási közösség korlátozási lehetőségét: „Az állam a különböző vallási meggyőződések között azok természetfeletti irányuló tartalma alapján nem tehet különbséget, ugyanakkor a vallási közösségek a világi jogot és az alkotmányos értékrendet nem sérthetik. Amennyiben ez történik, az adott vallási közösség védelme megszűnik.”

[49] Megítélésem szerint ezzel az indokolási normatív érveléssel az Alkotmánybíróság a jövőben biztosabb elvi alappal tudná védeni mind a vallásszabadságot, mind a társadalom teljes alkotmányos értékrendjét, így legalább a párhuzamos indokolásomban álljon itt ez az érvelési formula.

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1677/2019.

• • •